

Sőrekút (MNY-22. lh., KÖH 80313): A nyomvonal 389–390 hm-szelvénye között kis kiterjedésű szarmata kori település felszíni nyomait találtuk meg. Nyírtelektől Ny-ra a Sőrekút nevű határrészben, a mostani vasúti töltés bal oldalán, attól 30 m-re található. Ezen a szakaszon a vasút a Nyírség homokos, dombos vidékén halad. A felszín a homokos területekhez hasonlóan meglehetősen tagolt, jelentős szintkülönbségekkel. Azonban e táj másik jellegzetessége a felszíni vizek szinte teljes hiánya. Mindkét katonai felmérésen Királytelke-pusztaként jelölik ezt a tájat. A környék egyetlen jelentős vize a mai Nyírtelek DK-i oldalán található, valószínűleg ez a lelőhely is erre a vízre alapozta létét. A terepbejárás során megvizsgált terület csak részben volt alkalmas információgyűjtésre. Ennek ellenére az egyik kis homokdombon néhány szarmata kori edénytöredéket találtunk. A viszonylag kevés lelet nem ad teljes körű képet a lelőhely intenzitásáról, mivel azokat növényzettel fedett területen gyűjtöttük.

Vasútállomás (MNY-24. lh., KÖH 70937): A vasútállomással szemben, a vasút D-i oldalán található a lelőhely a Kettő-domb határrészben, a mostani vasúti töltés bal oldalán, attól 25–30 m-re, az új nyomvonal tengelyében. A lelőhely vasút menti része teljes egészében szántó. A lelőhely a Nyírtelek melletti nagy felületű tó Ny-i partján helyezkedik el, egy kisebb dombháton. A dombhát egyenletesen lejt É-i irányban. A dombhát teljes felületén tudunk felszíni leleteket gyűjteni, viszonylag nagyobb mennyiségben, ami igazolja a lelőhely intenzitását. A lelőhelyet is magában foglaló dombhát és környezete gyümölcsös. A mezőgazdasági művelésen kívül más, a lelőhely építését veszélyeztető tevékenység nyomát nem észleltük.

ISTVÁNOVITS ESZTER – SZALONTAI CSABA

253. Olaszfa, Zsidósög (Zsidóság) (KÖH 79005)

(Vas megye) Ő, B, Kk

2011. április 13-án topográfiai gyűjtés céljából terepbejárást végeztünk, jó látási viszonyok mellett. A terület szántó, részben friss vetés, részben régebbi boronálás, a terület É-i felében a magasabb őszi vetés nehezítette a megfigyelést.

A lelőhely a településtől Ny-ra, szélső házaitól kb. 200 m-re, a szabályozott Verna-patak és a Sió-csatorna találkozásától ÉK-re terül el. A vízfolyások völgyéből határozottan kiemelkedik egy ÉK–DNy irányú dombhát. A lelőhely viszonylag jól körülhatárolható, a dombhát DNy-i részén, csupán É-i vége kérdéses a viszonylag sűrű őszi vetés miatt, annyi bizonyos, hogy a dombhát legmagasabb pontját is eléri. D felé egészen lenyúlik a vízfolyás árteréig, ill. egy földútig. A lelőhely iránya ÉK–DNy, hossza kb. 150–170 m, szélessége 100–120 m. Viszonylag sűrűn kerültek elő kerámia-töredékek, többségében jellegtelen őskori oldaltöredékek, néhány töredék alapján a késő bronzkorba sorolhatók (urnamezős kultúra). A patakhoz közel egy trapéz alakú kőbalta töredéke került elő. Az őskor közelebről nem meghatározható időszakából is van leletanyag. A terület DNy-i részéből késő középkori kerámia-töredékek kerültek elő.

Munkatárs: Derdák Ferenc.

FARKAS CSILLA

254. Orosháza, Gyopárosfürdő, nyugati part (KÖH 59784) (Békés megye) Sza

A Gyopárosfürdőt érintő geotermikus beruházás kapcsán 2011. május 11-én helyszíni szemlélet tartottam az Orosháza 8221 hrsz.-ú területen. Az Orosháza 69. régészeti lelőhely (Gyopárosfürdő, KÖH 59797) kiterjedése, a tó körüli régészeti lelőhelyek pontosítása volt a célja kiruccanásomnak. A portát egy magas dombvonulat szeli ketté. Ennek a dombnak a túlsó, Ny-i lankáján gyűjtöttem szarmata korba sorolható edénytöredékeket. A dombtetőn, attól K-re, a tó felé leletanyag nem került elő, miként a dombtetőtől távol sem. Tehát szinte csak a Ny-i lankára korlátozódott a szegényes leletanyag.

Szarmata telepobjektumokat itt a közelben tárt fel Juhász Irén, mintegy 40 esztendővel ezelőtt, a szkíta – kelta telep átadásakor. Az akkor előkerült leletanyag igen intenzív volt, nagyon reprezentatív. Szarmata sírok kerültek elő a kisvasút építése közben, majd mintegy 20 évvel később is. Ezek a sírok nagy valószínűség szerint az általunk most bejárt masszív dombvonulat É-i folytatásában kerülhettek elő, a mai Kertészház utca K-i végében. Maga a telep É-ra tovább folytatódik, a Kertészház utcától É-ra, mintegy 50 m-es szakaszon találtunk másodlagos helyzetben szarmata edénytöredékeket. Az erdő területén, alkalmi segítő társammal, Verók Balázssal tett helyszíni szemlének alkalmával néhány szarmata edénytöredéket találtunk. A Kertészház utcától jelenlegi tudásunk szerint 50 m-nél távolabb nem húzódik a szarmata település sehol sem. Jelen ismeretünknek megfelelően szaggatott vonallal jelöltem a szarmata telep kiterjedését.

RÓZSA ZOLTÁN

255. Oroszlány, Gerencsértár (KÖH 45879)

(Komárom-Esztergom megye) Kö

2008-ban indítottuk meg az Oroszlány külterületén álló Gerencsértár kutatási terv keretében végzett régészeti feltárását,⁶² amit 2011-ben június 27. és július 15. között folytattunk. Részben új szelvényeket nyitottunk, részben pedig az előző évek kutatóárkainak bizonyos szakaszaira bontottunk rá ismételtten.

Az új szelvények kijelölését nagyban meghatározta az, hogy az előző évek során nem sikerült a fákat kiirtatni, így ezek elhelyezkedése szabta meg a szelvények helyét és kiterjedését.

A 4. szelvényt az 1. kutatóárok (2008) és a 4. kutatóárok (2009) között alakítottuk ki. A felszíni humusz és vékony om-ladékréteg alatt kemény, sárgásfehér színű, apró köves réteget – járásintet – találtunk. Kibontásakor felületén egy vonalban elhelyezkedő cölöplyuksort figyeltünk meg, ami nem kőből épített falat feltételez. Erre nem teljesen merőlegesen rossz

62 RKM 2008, 244.; RKM 2009, 298.; RKM 2010, 312–313.